

BERGEN KOMMUNE

Planlegging og tilsyn ved bygging av skogsbilveier 2016-
2023

25.09.2024

Om veiene og byggingen

- 6 veganlegg/områder
- Samme entreprenør på de fire største anleggene
- Tidsperiode 2014-2023
- Det meste av bygging/tilkjøring av masser frem til 2019, svært lite tilkjørt etter det
- Lengde veier 21,4 km
- 600 dokumenter hos saker registrert hos BNKI

Vilkår i alle tillatelser til skogsbilveier i perioden

- Det skal kun brukes rene masser
- Veien skal tilpasses terrenget og fyllingsfoten skal være minimal
- Veiene skal bygges i samsvar med veinormal for landbruksveier
- Lengde- og tverrprofiler skal sendes inn og godkjennes før arbeidet igangsettes
- Veiene skal bygges i trasé som angitt på kartet

Hva er prosjektert og hvordan ble det kontrollert hva som ble bygget?

- Det skal utarbeides byggeplan med fullstendig prosjektering. Det har ikke lyktes å finne journalført dokumentasjon på at dette er gjennomgått og godkjent før byggestart.
- Landbruksforvaltningen burde ha gjennomført tettere oppfølging for å sikre seg at prosjektering og bygging var i tråd med tillatelsene. Da det ofte blir tyngre å få rettet opp i feil ved anleggsarbeid jo lenger tid det er gått siden feilen, ville en tettere oppfølging gjort det enklere å hindre og rette opp i feil/avvik fra byggeplan.
- Det er mangelfull dokumentasjon på meldinger/varsler og oppfølging av disse.
- Bergen kommune har hatt tillit til at veiene har blitt bygget i tråd med inngåtte tillatelser, og man var for sen med å iverksette grundige kontrolltiltak.
- Tiltakshaverne har hatt for lite kontroll med utførende entreprenør, og når denne i byggingen har fraveket det som er prosjektert har de ikke avdekket det raskt nok, slik at anlegget ikke er korrigert godt nok.

Tilkjøpte masser

- Det er et fellestrekk at massene er bygget med tilkjørte overskuddsmasser fra bygge- og anleggsaktivitet i Bergen
- På visse vilkår kan slik bruk defineres som gjenvinning etter § 32 i forurensningsloven og være lovlig. Massene må være rene og det skal ikke brukes mer enn nødvendig
- Før 2019 fulgte Bergen kommune nasjonale retningslinjer/veiledere som tilsa at knust asfalt, tegl og betong i noen grad kunne brukes, i tillegg til jord- og steinmasser. Grensen for hva som ble godtatt som gjenvinning nasjonalt var lenge noe uklar, noe som gav et handlingsrom for massedisponering i «gråsonen»
- Fra 2019 strammet Bergen kommune inn, og gjorde klart at ved fremtidige veianlegg kunne bare tilkjørte jord- og steinmasser brukes. Ingen anlegg ble godkjent i perioden 2019-2023. Fra 2022-2023 ble det gjort ytterligere innstramminger.
- Flere klare eksempler på veiene at entreprenør har brukt mer masser enn nødvendig, og flere saker har blitt fulgt opp av plan- og bygningsetaten.
- Det er en prekær mangel på lovlige massedeponier i Bergen kommune. Manglende kontroll med at overskuddsmasser fra byggeprosjekter blir deponert i henhold til krav og tillatelser fra byggesak har medført stor etterspørsel etter å deponere masser på «enkleste måte» og uten sporbarhet.

Utfordringer for landbruksforvaltningen i byggeoppfølgingen

- Landbruksveiforskriften (som veiene er behandlet etter) regulerer kun tiltaket og ikke arealtilstand. Det er med andre ord kun anleggsområdet som er relevant for veien som landbruksforvaltningen har kunnet følge opp. Der det har blitt etablert store fyllinger utenom landbruksveien har landbruksforvaltningen spilt over sakene til tilsynsavdelingen hos plan- og bygningsetaten for ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven.
- Landbruksveiforskriften har ikke en direkte hjemmel for å pålegge stoppordre ved anleggsarbeid, så sant det ikke står et eksplisitt vilkår om dette i tillatelsen. Landbruksforvaltningen i Bergen kommune har ilagt slik stoppordre, men den har blitt opphevet av Statsforvalteren på grunn av manglende hjemmel.
- Manglende kontinuitet og kapasitet i fagfunksjonen. Minst 6 ulike ansatte som har hatt ansvar for feltet siden oppstart av de første anleggene. Dette har ført til manglende konsistens i oppfølgingen. I overlappingsperioder har oppfølgingen vært svakere enn nødvendig, på grunn av kapasitetsproblemer.

Refleksjoner

- Landbruksforvaltningen burde gjort en grundigere jobb i saksutredningen og gitt en grundigere/mer spesifikk byggetillatelse, for eksempel med å sikre seg hjemmel for stoppordre i vilkårene
- Oppfølging og tilsyn burde vært grundigere, herunder dokumentasjon på kontroll og godkjenning av byggeplan
- Det burde vært mer dokumentasjon og mindre tillit i byggeoppfølgingen både fra tiltakshaver og kommune
- Landbruksforvaltning og planmyndighet burde hatt et tettere samarbeid fra starten, for å raskere reagere ved ulovligheter
- Masseunderskuddsprosjekter har et ansvar for hvilke masser som blir kjørt inn og hvor de kommer fra, men masseoverskuddsprosjekter har i praksis ikke noe ansvar for hvor massene blir kjørt?

Oppfølging av ulovlig bygde veier

- 7 brev er sendt ut i forbindelse med ulovlig bygde veier, etter avtale med plan- og bygningsetaten
- Landbruksforvaltningen har avsluttet sin saksbehandling
- Det må søkes om godkjenning til plan- og bygningsetaten

